

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3321/2023. (VI. 21.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.II.20.987/2021/9. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Pénzes Katalin ügyvéd) útján eljárva az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó – az Abtv. 27. § alapján – a Kúria Pfv.II.20.987/2021/9. számú ítélete és a Fővárosi Ítéletábrla 17.Pf.20.634/2020/20. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alkotmánybíróságtól.
- [3] 1.1. Az ügy előzményei szerint az indítványozó felperes és az I. rendű alperes 1994 tavaszán ismerkedtek meg, az I. rendű alperes 1995 márciusában az indítványozó által, korábbi házasságából származó gyermekei javára adásvétellel megszerzett ingatlanba költözött, ott együtt éltek. Életvitelük anyagi forrása kizárólag az I. rendű alperes végrehajtói irodájának bevételeiből származott, valamennyi kiadásukat abból fizették. Pénzügyeiket különülten kezelték, több önálló bankszámlával rendelkeztek, ahhoz a másik félnek nem biztosítottak közvetlen hozzáférést. A felek 2007. december 7-én házasságot kötöttek, házassági életközösségük 2009. január 2-án szűnt meg.
- [4] A felperes módosított keresetében a házastársi közös vagyonuk megosztását kérte. A vagyonmérleget úgy terjesztette elő, hogy az tartalmazta a házasságkötés előtt általa állítottan fennállt élettársi kapcsolatuk alatt szerzett vagyontárgyakat is.
- [5] Az elsőfokú bíróság – a keresetnek döntően helyt adva – a felek közös vagyonát megosztotta. Bizonyítottnak ítélte az indítványozónak a jogvita alapját képező azt az állítását, hogy az I. rendű alperessel 1995 tavasza óta a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 685/A. §-ban foglalt törvényi feltételeknek megfelelő élettársi kapcsolatban éltek. A felperes a rá rótt bizonyítási kötelezettségnek eleget tett: az érzelmi közösséget és az együttlakást az I. rendű alperes elismerte, a gazdasági közösséget – a közös gazdasági célok érdekében való hosszú távú együttműködést – pedig bizonyította.
- [6] Az I. rendű alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta. A másodfokú bíróság az I. rendű alperesnek a felülvizsgálati kérelemmel érintett körben előterjesztett, a felek élettársi kapcsolata fennállásának megállapítása elleni fellebbezését alaposnak ítélte. A jogvita érdemét tekintve az elsőfokú bíróság a szükséges bizonyítást lefolytatta, azonban a felek többszöri részletes személyes meghallgatása ellenére a perbeli nyilatkozataikat összességében nem mérlegelte és az egyéb bizonyítékokkal nem vetette egybe. A bizonyítékokat emiatt nagyobbrészt okszerűtlenül értékelte és a tényállást részben tévesen, részben hiányosan állapította meg. Ezért a másodfokú bíróság az elsőfokú eljárás további adataival kiegészítette a megállapított tényállást. A helyesbített és kiegészített tényállás alapján a peradatokat újraértékelte és az élettársi kapcsolat tényhelyzete megítélésében eltérő jogkövetkeztetést vont le, ezzel a megosztandó közös vagyon körét jelentősen módosította, a másodfokú bíróság kizárólag a házassági életközösség időtartama alatt szerzett vagyont osztotta meg.
- [7] A jogerős ítélet ellen az indítványozó terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelynek érvelése döntően arra irányult, hogy a másodfokú bíróság a tényállást iratellenesen egészítette ki, a bizonyítékokat kirívóan okszerűtlenül, egyoldalúan értékelte újra. Téves mérlegelése következményeként nem rendelkezett a házassági életközösség kezdetéig felhalmozott vagyon megosztásáról. A Kúria álláspontja szerint az érdemben elbírálható felül-

vizsgálatai kérelem megalapozatlan volt, elfogadta a másodfokú bíróság jogkövetkeztetését. Mivel a jogerős ítélet sem anyagi, sem eljárásjogi jogszabályhelyet nem sértett, a Kúria azt hatályában fenntartotta.

- [8] 1.2. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz. Alkotmányjogi panaszában előadta, hogy álláspontja szerint a támadott ítéletek ellentétesek az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével, C) cikk (1) bekezdésével, Q) cikk (2) és (3) bekezdésével és T) cikk (3) bekezdésével, I. cikk (1) és (3) bekezdésével, II. cikkével, VI. cikk (1) bekezdésével, XIII. cikk (1) bekezdésével, XV. cikkével és XXVIII. cikk (1) bekezdésével, valamint 28. cikkével.
- [9] A támadott ítéletek sértik a tisztességes eljáráshoz való jogot, mert a bíróságok nem tisztázták a tényállást és önkényesen mérlegelték a bizonyítékokat, csak az alperes által hivatkozott bizonyítékokat fogadták el, az indítványozói tényállításokat nem vették figyelembe.
- [10] Az indítványozó álláspontja szerint az ítéletek ellentétesek a jogállamiság, jogbiztonság alkotmányos követelményével, mert a bíróságok jogalkalmazása korábbi időszakokra visszahatóan szűkítette az élettárs fogalmát; valamint a jogállamiság, jogbiztonság alkotmányos követelményével, valamint az Alaptörvény C) cikkével, a T) cikkével, az I. cikkével, a XXVIII. cikkével és a 28. cikkével, mert az élettársi kapcsolat során elvárt gazdasági közösséget a bírósági gyakorlat deklaráltan szűken értelmezi, amely nem összeegyeztethető a jogszabály szövegével, és így a bíróság jogalkotó szerepet vállal fel, amely alaptörvényellenes.
- [11] Az indítványozó szerint a támadott ítéletek sértik a jogállamiság, jogbiztonság alkotmányos követelményét, az Alaptörvény XXVIII. cikkét és 28. cikkét, mert a deklarált jogértelmezés ellenére nincsen egységes joggyakorlat, azaz az állampolgárok nem tudhatják, hogy mikor minősül vita esetén a kapcsolatuk élettársi kapcsolatnak; a jogállamiság, jogbiztonság alkotmányos követelményét, valamint az Alaptörvényben szabályozott tulajdonhoz való jogot, mert a deklarált jogértelmezési gyakorlatának eredménye az, hogy az élettársi kapcsolatban álló személyt megfosztja a tulajdonhoz való jogától azzal, hogy nem tekinti élettársnak; a jogállamiság, jogbiztonság alkotmányos követelményét, valamint az Alaptörvényben szabályozott magánszférához családhoz való jogot, az emberi méltósághoz való jogot, mert a deklarált jogértelmezési gyakorlat eredménye az, hogy az élettársi kapcsolatban álló személyt megfosztja az élettársi kapcsolatból fakadó minden jogától és a kapcsolatában betöltött szerepét „leminősíti”; a diszkrimináció tilalmát, mert a bíróság által elvárt joggyakorlat, amely elvárja a közös beruházás igazolását az élettársi kapcsolatban a kiszolgáltatottabb féllel szemben, amely általában a nő számára hátrányos, azaz diszkriminatív szabályozás; valamint az Alaptörvény Q) cikk (2) és (3) bekezdését.
- [12] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben előírt befogadhatósági feltételeknek.
- [13] Az alkotmányjogi panasz határidőben érkezett, mivel az indítványozó a Kúria Pfv.II.20.987/2021/9. számú ítéletét 2022. május 16-án vette át, az alkotmányjogi panaszát pedig 2022. július 14-én terjesztette elő az elsőfokú bíróságon.
- [14] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában megjelöli az Alkotmánybíróság hatáskörét és az indítványozó jogosultságát megalapozó törvényi rendelkezést, az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [B) cikk (1) bekezdés, C) cikk (1) bekezdés, Q) cikk (2) és (3) bekezdés, T) cikk (3) bekezdés, I. cikk (1) és (3) bekezdés, II. cikk, VI. cikk (1) bekezdés, XIII. cikk (1) bekezdés, XV. cikk, XXVIII. cikk (1) bekezdés, 28. cikk], részben alaptörvény-elleneségre vonatkozó okfejtést, a támadott bírói döntéseket, a Kúria Pfv.II.20.987/2021/9. számú ítéletét és a Fővárosi Ítéletábró 17.Pf.20.634/2020/20. számú ítéletét, valamint kifejezett kérelmet a bírói döntések megsemmisítésére. Az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, valamint jogosultsága és érintettsége egyértelmű, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő alkotmányjogi panaszát.
- [15] Az alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele [Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Az indítvány e feltételnek csak részben tesz eleget.
- [16] Az Alaptörvény C) cikk (1) bekezdése nem Alaptörvényben biztosított jog, hanem a hatalommegosztás elvét deklarálja [lásd például: 3458/2020. (XII. 14.) AB végzés, Indokolás [8]]. Az indítványozó hivatkozott az Alaptörvény Q) cikk (2)–(3) bekezdéseinek sérelmére is, amelyek a nemzetközi jog és a magyar jog összhangjának biztosítását mondják ki; azonban nem tekinthetők az indítványozók Alaptörvényben biztosított jogának, így azokra az Abtv. 27. §-a értelmében alkotmányjogi panasz nem alapozható [vö. 3171/2015. (VII. 24.) AB végzés, Indokolás [10]; 3256/2016. (XII. 6.) AB végzés, Indokolás [12]]. Az indítványban megjelölt T) cikk (3) bekezdése

- az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint nem minősül Alaptörvényben biztosított jognak (lásd például 3029/2021. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [18]). Önállóan nem szabályoz az indítványozó számára biztosított alapjogot az indítványban felhívott rendelkezések köréből az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdése sem. Az indítványozó által megjelölt sérülni vélt alaptörvényi rendelkezések közül az I. cikk (3) bekezdésében foglalt szabály az alapvető jogok korlátozására általában vonatkozó előírásokat tartalmazza, olyan alapjogot nem, amelyre alkotmányjogi panasz alapítható lenne (lásd például: 3152/2019. (VI. 26.) AB végzés, Indokolás [19]). Az indítványozó alkotmányjogi panaszában hivatkozott az Alaptörvény 28. cikkének sérelmére is. Ennek kapcsán az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy gyakorlata értelmében az Alaptörvény 28. cikkében foglalt, a bíróságoknak címzett jogértelmezési segédszabály nem tekinthető olyan Alaptörvényben biztosított jognak, amelynek sérelmére hivatkozva alkotmányjogi panaszt lehetne benyújtani (3084/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [6]; 3176/2013. (X. 9.) AB határozat, Indokolás [29]).
- [17] Abban is következetes az Alkotmánybíróság gyakorlata, hogy a B cikk (1) bekezdésének sérelmére alkotmányjogi panasz csak kivételesen, a visszaható hatályú jogalkotás és jogalkalmazás, valamint a felkészülési idő hiánya esetén alapítható (lásd például: 3371/2020. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [15]). Az indítványozó ugyanakkor az Alaptörvény B cikk (1) bekezdésének sérelmét nem a visszaható hatály tilalmával, illetőleg a kellő felkészülési idő követelményével összefüggésben állította. Az alkotmányjogi panasz ezért a fenti elemeiben nem teljesíti az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja szerinti feltételeket.
- [18] Az indítvány az Alaptörvény II. cikke és VI. cikk (1) bekezdése tekintetében nem tartalmaz alkotmányjogi szempontból értékelhető indokolást, ezért az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az ilyen indokolás hiánya az érdemi elbírálás akadályát képezi (pl. 3149/2016. (VII. 22.) AB végzés, Indokolás [27]).
- [19] 3. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés vessen fel. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így fennállásukat az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja (3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]).
- [20] Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésének, XV. cikkének és XXVIII. cikk (1) bekezdésének állított sérelmével kapcsolatban az Alkotmánybíróság felhívja a figyelmet arra a következetes gyakorlatára, hogy az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján az ítéleteknek kizárólag az alkotmányossági szempontú felülvizsgálata során van jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kiküszöbölésére, azonban nincs hatásköre a rendes bíróságok jogalkalmazásának felülbírálatára (3212/2015. (XI. 10.) AB határozat, Indokolás [11]). Az Alkotmánybíróság ugyancsak hangsúlyozza, hogy a tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat (7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]). Az alkotmányjogi panaszban az indítványozó valójában egyet nem értését fejezi ki az eljáró bíróságok döntésével, azok érvelésével, indokolásával, jogalkalmazásával, valamint a bizonyítékok mérlegelésével kapcsolatban. Önmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróságok döntésével és azok indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvény-ellenességének alátámasztására (3364/2017. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [21]).
- [21] Az előbbieket mellett az Alkotmánybíróság a következőkre mutat rá. Az Alkotmánybíróság a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja (erről lásd elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]). Vagyis az Alkotmánybíróság a bírói döntések felülvizsgálata során az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja. Jelen ügyben megállapítható, hogy a bíróság a döntés szempontjából releváns kérdéseket vizsgálat tárgyává tette, és követhetően számot adott döntése indokairól, valamint a bizonyítási eszközök értékeléséről is. A bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása (30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]). Az indítványozó ezzel összefüggésben tényállás-megállapítási, bizonyíték-értékelési és bírói mérlegelési, jogalkalmazási kérdéseket is kifogásol. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint viszont nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e ezeket a bizonyítékokat és érveket, illetve a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás, valamint az abból levont következtetés megalapozott-e (lásd például: 3095/2021. (III. 12.) AB végzés, Indokolás [26]). „Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga,

sem a diszkrimináció tilalma nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}

- [22] Az alkotmányjogi panaszban felhívott érvek alapján a tulajdonhoz való jog, a törvény előtti egyenlőség vagy a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog megsértésének kételye nem merül fel.
- [23] Az Alkotmánybíróság a fentiek alapján megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz a XIII. cikk, a XV. cikk (1) bekezdése és a XXVIII. cikk (1) bekezdésének állított sérelme vonatkozásában nem veti fel a támadott bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és nem alapoz meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem, így az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadhatósági feltételeknek.
- [24] 4. A fentiek alapján az alkotmányjogi panasz nem felel meg részben az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében, részben az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadhatósági feltételeknek. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a*) és *h*) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2023. június 6.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1768/2022.

